

KOMMUNLEDNINGSKONTORET
Anna Hellberg

Förändring av närvaron av förskollärare i verksamheterna efter införandet av den särskilda förskolepengen

Sammanfattning

Utbildningschefen har fått i uppdrag att undersöka hur förskolepengens (bidragsbeloppets) konstruktion och nivå har fungerat för att öka närvaron av förskollärare i verksamheterna. I denna rapport redovisas hur andelen pedagogiskt högskoleutbildad personal har förändrats under åren 2012 -2014, efter att det särskilda bidragsbeloppet för hög andel pedagogiskt högskoleutbildad personal infördes år 2011.

Definitionen på det officiella måttet *andelen årsarbetare i förskolan med pedagogisk högskoleexamen* har förändrats för 2014 vilket gör att värdet för 2014 inte går att jämföra med tidigare år. Mellan åren 2012 och 2013 har andelen i Täby ökat från 32,2 till 33,6 (1,4 procentenheter). Utifrån Täbys egen statistik över hur det särskilda bidragsbeloppet betalats ut har andelen Täbybarn som går i en förskola med hög andel pedagogiskt högskoleutbildad personal har ökat med 17 procentenheter (54 procent). Antalet förskolor som har en andel pedagogiskt högskoleutbildad personal har ökat med 52 procent. Införandet av det särskilda bidragsbeloppet bedöms ha bidragit till ökningen.

Uppdrag

Utbildningschefen har fått i uppdrag att undersöka hur förskolepengens (bidragsbeloppets) konstruktion och nivå har fungerat för att öka närvaron av förskollärare i verksamheterna. I denna rapport redovisas hur andelen pedagogiskt högskoleutbildad personal har förändrats under åren 2012 -2014, efter att det särskilda bidragsbeloppet för hög andel pedagogiskt högskoleutbildad personal infördes.

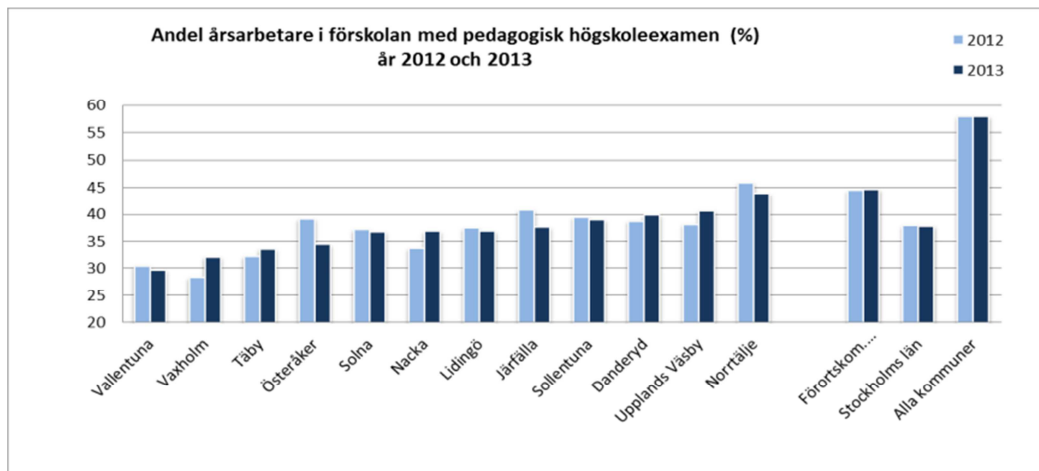
Bakgrund

Täby kommun vill öka andelen förskollärare i förskolorna och tillämpar därför en pengkonstruktion som ger extra medel till de förskolor som har minst 43 procent andel pedagogiskt högskoleutbildad personal. Det görs i form av en särskild peng (bidragsbelopp). Det särskilda bidragsbeloppet infördes år 2011 och efter en

genomlysning av förskolepengen 2011 höjdes nivån 2012, därefter har beloppet räknats upp varje år. Kriteriet att mäta andelen pedagogiskt högskoleutbildad personal valdes eftersom måttet fanns med i den statistik som SCB samlar in och sammanställer. Nivån 43 procent bedömdes som rimlig utifrån nivån för förortskommunerna i riket vid den tidpunkten.

Andel årsarbetare med pedagogisk högskoleexamen

Definitionen på det officiella måttet *andelen årsarbetare i förskolan med pedagogisk högskoleexamen*¹ har förändrats för 2014 vilket gör att värdet för 2014 inte går att jämföra med tidigare år. Mellan åren 2012 och 2013 har andelen i Täby ökat från 32,2 till 33,6 (1,4 procentenheter). Av nedanstående diagram framgår hur Täby ligger till jämfört med några andra norrortskommuner, samt förortskommuner till storstäder och Stockholms län.

Värden 2013:

Täby 33,6

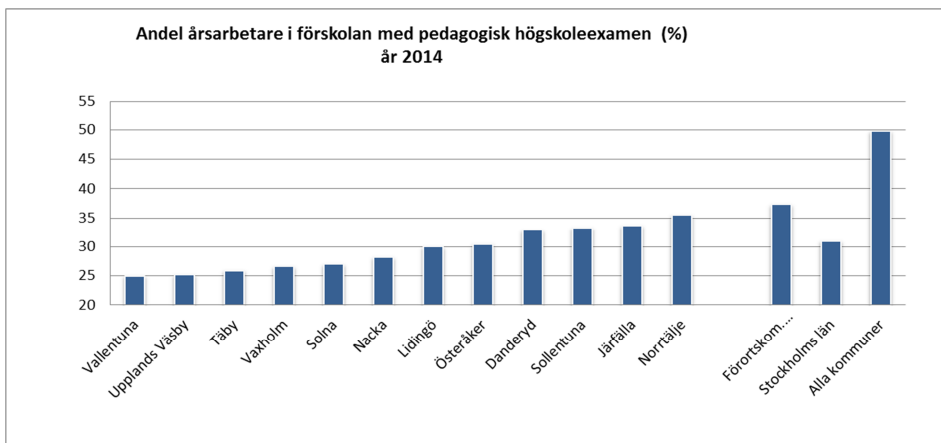
Förortskommuner till storstäder 44,6

Stockholms län 37,8

Alla kommuner 57,9

I jämförelse med övriga kommuner har Täby en låg andel. Täbys andel har dock ökat mellan åren. Även för 2014 enligt de nya kriterierna har Täby en låg andel, se nedanståendesammanställning.

¹ Antal årsarbetare totalt med pedagogisk högskoleexamen (förskolläraryr, fritidspedagog- respektive lärarutbildning) totalt som arbetar med barn i förskola dividerat med totalt antal årsarbetare i förskolan. Uppgiften avser läsår, mätt 15/10. Källa: SCB och Skolverket.

Värden 2013:

Täby 25,9

Förortskommuner till storstäder 37,3

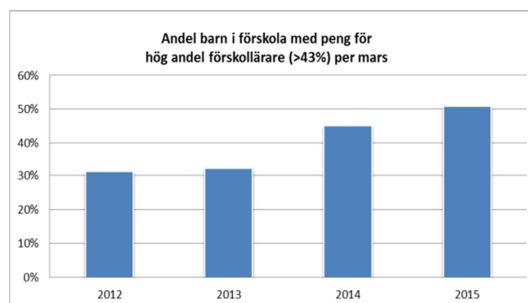
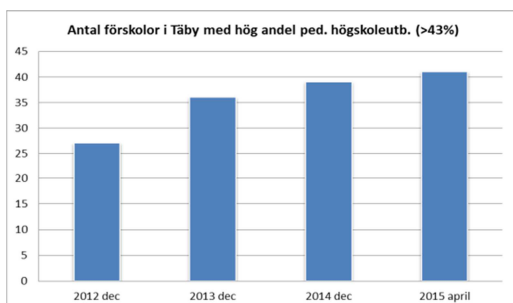
Stockholms län 31,0

Alla kommuner 49,8

Förändringen av måttet mellan 2013 och 2014 är främst att för 2014 har SCB tydliggjort vad som räknas som pedagogisk högskoleexamen, vilket är personal som har en utfärdad examen enligt utbildningsregistret. SCB har sedan gjort denna kontroll. Tidigare lämnade verksamheterna själva in den uppgiften och det var inte lika tydligt att det krävdes en utfärdad examen. Förändringen innebär att andelen pedagogisk högskoleutbildad personal har minskat för alla kommuner.

Utifrån Täbys egen statistik över hur det särskilda bidragsbeloppet betalats ut har följande värden följts upp:

- antalet förskolor i Täby som får det särskilda bidragsbeloppet
- andelen barn av totalt antal Täbybarn som går i en förskola som får det särskilda bidragsbeloppet.

Statistiken visar att under de år som det särskilda bidragsbeloppet funnits så har antalet förskolor i Täby som har en hög andel pedagogiskt högskoleutbildad personal ökat från 27 förskolor i december 2012 till 41 förskolor i april 2015, en ökning med 52 procent.

Vid en jämförelse av hur stor andel barn som går i förskolor som har en hög andel pedagogiskt högskoleutbildad personal så har även den siffran ökat, från 31 procent till 51 procent mellan mars 2012 till mars 2015. Hur stor inverkan införandet av det särskilda bidragsbeloppet haft är svårt att avgöra men statistiken visar att det har skett en förändring under perioden även om det totala genomsnittliga måttet inte höjts så mycket. Bedömningen är att införandet av det särskilda bidragsbeloppet fått effekt.

Det särskilda bidragsbeloppets konstruktion

En tänkbar konsekvens med nuvarande konstruktion för hur andelen pedagogiskt högskoleutbildad personal beräknas innebär att om förskolan ökar personaltätheten genom att anställa personal med lägre utbildning sjunker andelen pedagogiskt högskoleutbildad personal trots att antalet pedagogiskt högskoleutbildad personal inte minskat.

Alternativa modeller som undersökts t.ex. antalet barn per pedagogiskt högskoleutbildad personal har samma typ av tänkbara konsekvenser och kräver också nya mättekniker som inte har specificerats i dagsläget.

Slutsats

Det särskilda bidragsbeloppet för hög andel pedagogiskt högskoleutbildad personal bedöms ha haft effekt på att öka andelen pedagogiskt högskoleutbildad personal i förskolorna.

En tänkbar konsekvens med det särskilda bidragsbeloppet är att det påverkas av om förskolorna vill öka personaltätheten genom att anställa icke pedagogiskt högskoleutbildad personal. En eventuell förändring av måttet bör föregås av en analys av 2014 års värden.

Dessutom behöver beräkningsmetoderna förtydligas och ses över i och med att SCB har förtydligat vad som räknas som pedagogiskt högskoleutbildad personal. Även på vilken nivå måttet, andelen pedagogiskt högskoleutbildad personal, ska ligga på behöver ses över.